

Svar på skriftligt spörsmål SSS 36/2026 rd

Svar på skriftligt spörsmål om Finlands fortsatta medverkan i European Social Survey

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 36/2026 rd undertecknat av riksdagsledamot Eeva-Johanna Eloranta /sd:

Hur säkerställer regeringen Finlands deltagande i ESS ERIC:s verksamhet även i fortsättningen
för att säkerställa kontinuiteten i det viktiga samhällsvetenskapliga forskningsmaterialet och
säkerställer att ESS:s finansiering fortsätter i Finland även efter 2026?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finland har deltagit i alla enkätundersökningar inom den europeiska socialforskningen under 2002–2026. Teman för enkätundersökningarna har bland annat varit politiskt deltagande, religion, välfärd, arbetsliv, rättssystem, utbildning, ekonomi, åldrande, invandring samt klimatförändring och energi. Finlands Akademis forskningsråd för kultur och samhälle ansvarade för kostnaderna för enkätundersökningarna under åren 2002–2026 inom ramen för sina tillgängliga anslag och under åren 2015–2026 har Finlands Akademis kommitté för forskningens infrastrukturer ansvarat för finansieringen. Kommittén har beviljat finansiering på basis av en internationellt kvalitetsgranskad och konkurrensutsatt finansieringsmodell. Dessutom har Finlands Akademis kommitté för forskningens infrastruktur sedan 2018 betalat Finlands årliga medlemsavgift i den europeiska forskningsinfrastrukturen för social forskning (ESS ERIC).

Finlands Akademis kommitté för forskningens infrastruktur har åren 2014–2025 ansvarat för att utveckla den nationella och internationella forskningsinfrastrukturverksamheten samt för att finansiera de bästa forskningsinfrastrukturerna utifrån en internationell kvalitetsgranskning. Forskningsorganisationerna och ministerierna var brett representerade i kommittén. Kommitténs färdplan för nationella forskningsinfrastrukturer fungerade som ett verktyg för forskningssamfund, finansiärer och beslutsfattare i fördelningen av investeringar och stödet för FUI-verksamheten. Den europeiska forskningsinfrastrukturen för social forskning valdes inte ut för finansiering enligt den nationella färdplanen för 2025–2029, eftersom ansökan inte uppfyllde finansieringskriterierna.

Enligt stadgan för den europeiska forskningsinfrastrukturen för social forskning (ESS ERIC) ska Finland betala en årlig medlemsavgift på cirka 50 000 euro samt svara för de nationella kostnaderna för enkäter som genomförs med två års mellanrum, vilka enligt nuvarande uppskattningar uppgår till cirka 650 000 euro per år. I U-skrivelsen (U 52/2017 rd) som ligger till grund för Finlands medlemskap konstateras att Finlands Akademis kommitté för forskningens infrastruktur ansvarar för medlemsavgiften genom moment 29.40.22 och beslutar om fortsatt finansiering inom ramen för de tillgängliga anslagen. De nationella aktörer som deltar i ESS ERIC:s nationella verksamhet, det vill säga universitet, yrkeshögskolor och forskningsinstitut, ska ansvara för kostnadernas självriskandel.

Enligt stadgan för den europeiska forskningsinfrastrukturen för social forskning (ESS ERIC) kan en medlemsstat uteslutas eller dess rösträtt upphävas i det högsta beslutande organet, det vill säga generalförsamlingen, om medlemsstaten försummar att genomföra enkätundersökningar under två på varandra följande perioder på två år eller betala medlemsavgiften under två på varandra följande finansår. Rösträtten kan återges när medlemslandet har fullgjort sina skyldigheter på ett sätt som godkänts av ESS ERIC:s generalförsamling.

Den nationella värdorganisationen för den europeiska forskningsinfrastrukturen för social forskning, Åbo universitet, kan ansöka om fortsatt finansiering från Finlands Akademi i den finansieringsansökan för forskningsinfrastrukturer som öppnas våren 2026. Finansieringsperioden för ansökan inleds den 1 januari 2027.

Finansieringen från Finlands Akademi grundar sig på konkurrens och att ansökningarna kvalitetsgranskas internationellt. Om Finlands Akademi inte beviljar finansiering för forskningsinfrastrukturer till Åbo universitet för genomförande av enkäter inom europeisk social forskning, bör de universitet, yrkeshögskolor och forskningsinstitut som gynnas av dessa enkäter sträva efter att samla in de medel som behövs för att genomföra enkätundersökningarna under ledning av Åbo universitet.

Om det inte är möjligt att säkerställa den nationella finansieringen av enkätundersökningar inom den europeiska socialforskningen är det i fortsättningen nödvändigt att bedöma ändamålsenligheten av Finlands medlemskap i ESS ERIC.

Helsingfors 11.3.2026

Forsknings- och kulturminister Mari-Leena Talvitie